

[Kai Moltke.]

ikke har lov til at operere uden tilladelse fra den amerikanske præsident; men af andre meddelelser i amerikansk presse har man kunnet se, at disse fly undertiden med tilladelse er gået på vingerne med sådanne farlige våben. Kan man så sige, at man virker mod en spredning af atomvåben til nye magter, til nye væbnede styrker, når det samtidig er en kendsgerning, at på et af de værste konfliktområder i Europa får vesttyske piloter, vesttysk raketmandskab lejlighed til at operere med våben, som i virkeligheden betyder den tekniske spredning af disse atomvåben?

Nu er der jo ikke blot tale om denne ene artikel, der er også tale om et par erklæringer fra statsdepartementet. Det var en påfølgende diskussion i den amerikanske presse, som aktualiserede dette yderst brændende problem om spredning af atomvåben. Når det ligger sådan, og når udenrigsministeren i sin tale lægger så uhyre megen vægt på, at man særlig skal bringe dette felt under kontrol, vil det også være beroligende, om man her fra regeringens side modtog en forsikring om, at man i fortolkningen af modstanden mod spredningen af atomvåben gik så vidt, at man krævede forholdsregler mod en sådan indirekte spredning af atomvåben — og i særdeleshed til det tyske Bundeswehr, der i forvejen vanskeliggør hele dette yderst penible og vanskelige spørgsmål i Europa.

Det forekommer mig at være et af de tilfælde, hvor den danske regering og det danske folketing ikke skal lægge hovedvægten på konsultationer med vore allierede for at se, om det nu passer i Bonn, og om det passer i handelsaftalerne eller ej. Hvis man mener noget med sine erklæringer, må man klart kunne tage stilling for, at en sådan praksis standses.

Så kan jeg ligesom den radikale ordfører, hr. A. C. Normann, ikke lade være med at sige, at der ved siden af denne tekniske, indirekte spredning af atomvåben også kommer et andet problem, nemlig at begrænse den geografiske placering af atomvåbnene. Jeg er helt enig med den radikale ordfører i, at atmosfæren og klimaet i Vesteuropa i væsentlig grad kunne forbedres i tilfælde af, at ikke alene Rapackis og Gomulkas ideer, men også Edens, og

man kan sige Harold Stassens ideer fra 1955-perioden, igen blev taget op til aktuel debat. Og jeg kunne samtidig tænke mig, at vi ikke alene opfordrede til at yde et bidrag på vore naboers områder, men selv tog initiativer, som kunne lette udviklingen.

Nu ved jeg, at udenrigsministeren gang på gang har sagt, at Norden allerede er en atomvåbenfri zone, og det er den; vi er ikke bange for fra mit partis side at anerkende, at vi herved har placeret os på en fremskridtsvenlig måde. Men skal et sådant isoleret fremskridt få international betydning, tror jeg, regeringen skulle opgive sin modstand mod at lade sådanne ting, som i høj grad for Nordens vedkommende vil være med til at forbedre klimaet netop til de østlige lande, gå ind i en international ordning, i en international konvention. Det er ikke mindst iøjnefaldende efter statsministerens sidste besøg derovre.

Jeg forlanger ikke, at man udelukkende skal holde sig til perspektivet tosidede garantier, tosidede aftaler; men et initiativ, hvor et samlet Norden tilbød sig som en atomfri zone, ville i høj grad bedre det internationale klima.

I forbindelse hermed hænger også hele vor bedømmelse af NATOs rolle i Europa sammen. Jeg er igen enig med de radikale om, at før denne frist nærmer sig, bør man ikke alene informere, men diskutere og have oplysninger om alle sider af dette europæiske forsvarssystem. Det er jo ingen hemmelighed, at vort partis opfattelse i modsætning til regeringens er, at allerede de givne erfaringer gennem 20 år må tilsige Danmark en friere og mere konstruktiv holdning derved, at vi holder op med at være afhængige af en militærbloks beslutninger i det øvrige Europa.

Efter at jeg som indledning har fremdraget netop disse betragtninger, er det næste, jeg må beskæftige mig med, givetvis de afsnit af verden, hvor situationen i dag er mest truende. Nu så jeg for nogle dage eller en lille uge siden i aviserne, hvordan en af Johnsons udsendinge, senator Mansfield, efter en rundrejse i Østasien som det mest truende ved konflikten i Vietnam fremhævede, at den indeholdt en virkelig risiko for at udvikle sig til en storkrig, som omfattede størstedelen af eller hele det asiatiske kontinent. Når en sådan krigsfare